

YMPÄRISTÖ- JA RAKENNUSVALVONTAPALVELUIDEN TOIMINTASÄÄNTÖ

Kuva: A. Heikkinen

Ympäristölautakunta 25.4.2018 § 16,
päivitetty 3.11.2022 § 39

Voimaantulo 3.11.2022

Sisällys

1 § Yleistä.....	2
2 § Tavoitteet ja tehtävät	2
3 § Toimintatavat.....	2
4 § Organisaatio ja johtaminen	3
5 § Asioiden esittely ympäristölautakunnassa	3
6 § Toimivalta rakennusvalvonnassa.....	4
7 § Toimivalta ympäristönsuojelussa	5
8 § Toimivalta ympäristöterveydenhuollossa	8
8 a § Kunnaneläinlääkärin tehtävät.....	14
9 § Päätösten tekeminen, nähtävillä pitäminen ja otto-oikeus	17

1 § Yleistä

Peruspalvelukuntayhtymä Selänteen ympäristö- ja rakennusvalvontapalvelut vastaa ympäristölautakunnan alaisuudessa ympäristöterveydenhuollon (eläinlääkintähuolto mukaan lukien), ympäristönsuojelun, maa-ainesvalvonnan ja rakennusvalvonnan tehtävistä Haapajärven ja Pyhäjärven kaupunkien sekä Kärsämäen ja Reisjärven kuntien alueella.

Peruspalvelukuntayhtymä Selänteen hallintosäännön 9 §:ssä on määrätty ympäristölautakunnasta ja sen tehtävistä. Hallintosäännön 9 §:n mukaan ympäristölautakunta voi siirtää ratkaisuvaltaa alaisilleen viranhaltijoille. Tässä toimintasäännössä määrätään hallintosääntöä täydentävästi ympäristö- ja rakennusvalvontapalveluiden tehtävistä ja organisaatiosta sekä palvelualueen viranhaltijoiden tehtävistä ja toimivallasta. Kunnaneläinlääkäreiden tehtävät ja toimivalta määräytyvät suoraan lainsäädännöstä ja ne on koottu 8 a §:ään. Ympäristöjohtajan tehtävistä ja ratkaisuvallasta hallinto- ja henkilöstöasioissa on määrätty peruspalvelukuntayhtymä Selänteen hallintosäännön luvuissa 3 ja 4. Ympäristö- ja rakennusvalvontapalveluiden taloudesta, sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta on määrätty peruspalvelukuntayhtymä Selänteen hallintosäännössä.

Toimintasääntö luo toiminnalle hallinnolliset puitteet. Peruslinjana on mahdollisimman matala ja joustava organisaatio, jossa päätösvaltaa on delegoitu viranhaltijoille asiakaslähtöisesti.

Ympäristöjohtaja vastaa toimintasäännön ajanmukaisuudesta.

2 § Tavoitteet ja tehtävät

Ympäristö- ja rakennusvalvontapalveluiden päämääränä on turvallisen, terveellisen ja viihtyisän asuin-, elin- ja toimintaympäristön sekä hyöty- ja kotieläinten hyvinvoinnin turvaaminen. Ympäristölautakunta vastaa laissa kunnan tehtäväksi säädettyjen ympäristönsuojelun, ympäristöterveydenhuollon ja rakennusvalvonnan viranomaispalvelujen tuottamisesta ja järjestämisestä.

3 § Toimintatavat

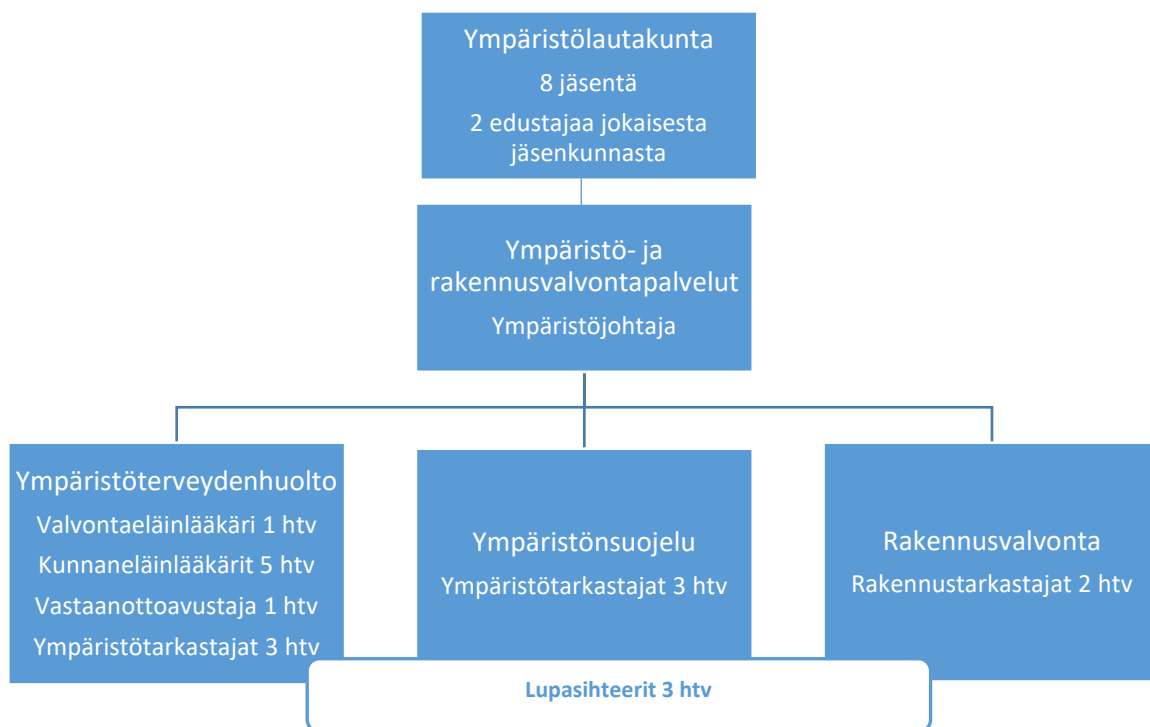
Ympäristö- ja rakennusvalvontapalveluiden toimintaa ohjaavat Peruspalvelukuntayhtymä Selänteen kuntayhtymähallituksen hyväksymä pitkän tähtäimen strategia sekä toimialaan liittyvät alueelliset ja valtakunnalliset suunnitelmat. Toimintatapa on asiakaslähtöistä.

Ympäristö- ja rakennusvalvontapalveluiden kokonaistoimintaa ohjaa talousarvio ja ympäristölautakunnan käsittelemä palvelutasosuunnitelma.

4 § Organisaatio ja johtaminen

Ympäristölautakunnan alaisuudessa on ympäristö- ja rakennusvalvontapalveluiden palvelu-alue, jonka johtajana toimii ympäristöjohtaja. Hänen sijaisenaan toimii yhtymähallituksen päättämä viranhaltija.

Ympäristö- ja rakennusvalvontapalvelujen tehtäväalueet ovat rakennusvalvonta, ympäristönsuojelu ja ympäristöterveydenhuolto, joka jakaantuu terveysvalvontaan ja eläinlääkintähuoltoon. Organisaatio on esitetty kuvassa 1.

Kuva 1 Ympäristö- ja rakennusvalvontapalvelujen organisaatio 1.1.2021

5 § Asioiden esittely ympäristölautakunnassa

Ympäristölautakunnan päätettäväksi tulevat maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999), maa-aineslain (555/1981), ympäristönsuojelulain (527/2014), maastoliikennelain (1710/1995), vesilain (587/2011), vesihuoltolain (119/2001), jätelain (646/2011), elintarvikelain (297/2021), tupakkalain (549/2016) ja terveydensuojelulain (763/1994) asiat esittelee ko. asian valmistellut viranhaltija. Ympäristöjohtaja esittelee muut ympäristölautakunnan päätettäväksi tulevat asiat. Ympäristöjohtajan ollessa estynyt tai esteellinen, toimii esittelijänä hänen sijaiselleen määrätty tai muu lautakunnan päättämä henkilö.

6 § Toimivalta rakennusvalvonnassa

Ympäristölautakunta päättää

- rakennusvalvonnan toimialaan liittyvien pakkokeinojen käytöstä
- ilmoituksen tekemisestä poliisille rakennusvalvonnan toimialaan liittyvien lakien rikkomisesta ja laiminlyönnistä esitutkintaa varten
- maankäyttö- ja rakennuslain 180 § mukaisen keskeyttämissäätöksen pysyttämistä
- viranhaltijoiden päätöksistä tehtyjen oikaisuvaatimusten käsittelystä
- niistä rakennusvalvonnan toimialan asioista, missä ratkaisuvalltaa ei ole siirretty viranhaltijalle.

Rakennustarkastajan ratkaisu- ja toimivalta

Maankäyttö- ja rakennuslaki (132/1999)

- rakennus-, toimenpide- ja purkamisluvat, 130 § ja 21.4 §
- rakennuslupa tilapäiselle rakennukselle, 176 §
- toimenpideilmoitusten käsittely, 129 §
- maisematyöluvat, 130 §
- vastaavan työnjohtajan ja erityisalojen työnjohtajien hyväksyntä, 122 §
- vähäisen poikkeamisen hyväksyminen rakennuslupapäätöksen yhteydessä, 175 §
- rakentamista koskevan luvan tai hyväksynnän voimassaolon jatkaminen, 143 §
- rakennustyön loppuunsaattamismääräyksen antaminen, 170 §
- kevyen rakennelman ja pienehkön laitoksen poisto- taikka korjausmääräyksen antaminen, 168 §
- lupa- ja valvontamaksun määrääminen yksittäistapauksessa, 145 §
- rakennuttajavalvonnan ja muun yksityisen tarkastuksen hyväksyntä, 151 §
- suorituskyvyttömyysvakuuden toteaminen, 153 b §
- rakennuksen korjausmääräyksen, purkumääräyksen antaminen, käyttökieltoon asettaminen sekä ympäristön siistimismääräyksen antaminen, 166 §
- vedenjuoksusta johtuvan haitan korjaamis- tai poistamismääräyksen antaminen, 165 §
- rakennustyön keskeyttäminen 180 §
- rakennustuotteiden markkinavalvonnan suorittaminen (seuraaminen), 181 §
- kunnan rakennusvalvontaviranomaisen lausunnot

Postilaki (415/2011)

- postilaatikkojen sijoittamispäätöksen tekeminen kiistanalaisissa tapauksissa, 44 §.

7 § Toimivalta ympäristönsuojelussa

Ympäristölautakunta päättää

- tärkeille pohjavesialueille ja asemakaava-alueille sijoittuvien ympäristölupien käsitte-lystä
- päätös luvan raukeamisesta myöntämiensä ympäristölupien osalta, 88 §
- ympäristönsuojelun toimialaan liittyvien pakkokeinojen käytöstä
- ilmoituksen tekemisestä poliisille ympäristönsuojelun toimialaan liittyvien lakien rikko- misesta ja laiminlyönnistä esitutkintaa varten
- ympäristönsuojelulain 168 § ja jätelain 124 § mukaisten valvontasuunnitelmista
- jätelain 125 § mukaisen yksittäisen määräyksen antaminen
- jätelain 126 § mukaisen kiellon tai määräyksen antamisesta rikkomuksen tai laimin- lyönnin oikaisemisesta
- jätelain 131 - 133 § mukaisen laiminlyöntimaksun määräämisestä
- vesilain 4 luvun 2 § mukaisista määräyksistä vesialueen veden käyttämisen rajoittami- sesta
- vesilain 5 luvun 5, 9, 10 ja 14 § mukaisista määräyksistä ojitusasioissa
- vesilain 11 luvun 9 § mukaisesta puhevallan käyttämisestä hakemusasiassa
- kehotukset ja määräykset määräysten vastaisen menettelyn lopettamiseksi, luku 14: 2 §
- kieltojen ja määräysten antaminen rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaisemiseksi, luku 14: 4 §
- muutoksenhausta vesilain nojalla annettuun päätökseen, vesilaki luku 15: 1 -2 §
- viranhaltijoiden päätöksistä tehtyjen oikaisuvaatimusten käsittelystä, mikäli päätök- sestä on oikaisuvaatimusmahdollisuus
- niistä ympäristönsuojelun toimialan asioista, missä ratkaisuvallaa ei ole siirretty viran- haltijalle.

Ympäristöjohtajan ratkaisu- ja toimivalta

Ympäristönsuojelun toimialan tehtävien osalta ympäristöjohtaja voi käyttää sitä ratkaisu- ja toimivaltaa, mikä on jäljempänä määrätty ympäristötarkastajalle.

Ympäristötarkastajan ratkaisu- ja toimivalta

Laki kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta (64/1986)

- ympäristönsuojelun valvominen ja edistäminen, 6 §

Ympäristönsuojelulaki (527/2014)

- tärkeän pohjavesialueen ja asemakaava-alueen ulkopuoliset ympäristöluvat, 27 ja 34 §
- lupa-asian siirtäminen, 36 §
- lausunnot ympäristölupahakemuksista, 42 §
- jäteveden johtaminen toisen alueella, 68 §, 158 §
- päätös luvan raukeamisesta myöntämiensä ympäristölupien osalta, 88 §
- määräjän pidentäminen lupa – asiassa, 91 §
- ympäristöluvan selventäminen, 92 §
- yleinen ilmoitusmenettely, 115 a §

- toiminnan rekisteröinti, 116 ja 117 §
- melua ja tärinää koskevien ilmoitusten käsittely, 118 §
- koeluonteista toimintaa koskevan ilmoituksen käsitteleminen, 119 §
- poikkeuksellisesta tilanteesta tehdyn ilmoituksen johdosta tehtävä päätös, 120- 123 §
- lausunnon antaminen pilaantuneen maaperän puhdistamisilmoituksesta, 136 §
- toimivaltainen kunnan ympäristönsuojeluviranomainen, 138 §
- luvan myöntäminen talousjätevesien käsittelyvaatimuksista poikkeamiseen, 156 d §
- tarkastusoikeus onnettomuus-, haitta- ja rikkomustilanteissa, 169 §
- tiedonsaanti- ja tarkastusoikeus, 172 §
- rikkomuksen ja laiminlyönnin oikaisemisesta annettavat kiellot ja määräykset, 175 § ja 182 §
- pilaantumisen ehkäisemiseksi annettava määräys, 180 §
- päätös toiminnan keskeyttämisestä kiireellisissä tapauksissa, 181 ja 182 §
- vireillepano – oikeus, 186 §
- ilmoitusvelvollisuus poliisille teosta tai laiminlyönnistä, 188 §
- poikkeuksen myöntäminen ympäristönsuojelumääräyksistä, 202 §

Valtioneuvoston asetus eräiden maa- ja puutarhataloudesta peräisin olevien päästöjen rajoittamisesta (1250/2014)

- ilmoituksen käsitteleminen ja valvonta, joka koskee kuivalannan ja pakkaamattomien orgaanisten lannoitevalmisteiden varastoinnista aumassa, kompostin jälkikypsytyksestä aumassa sekä kuivalannan varastoinnista aumassa poikkeustilanteessa, 6-9 §

Jätelaki (646/2011)

- roskaamisasiassa annettavat määräykset, 75 §
- lausunnon antaminen jätehuoltomääräysten muuttamisesta, 92 §
- ilmoittaminen merkitsemisestä jätehuoltorekisteriin, 100 §
- tiedonsaantioikeus, 122 §
- tarkastusoikeus, 123 §
- mittauksen tai tutkimusten kustannusten perimisestä päättäminen, 123 §
- toimivaltainen valvontaviranomainen, 124 §
- yksittäisen määräyksen antaminen, 125 §
- rikkomuksen ja laiminlyönnin oikaisemisesta annettavat kiellot ja määräykset, 126 §
- Toiminta rikosasiassa (tutkintapyyntöjen tekeminen poliisille), 136 §

Maa-aineslaki (555/1981)

- tärkeän pohjavesialueen ulkopuoliset maa-ainesluvut, 7 §
- vakuuden vaatiminen, 12 §
- luvan velvoitteista vapauttaminen, 13 a §
- maa-aineslain valvonta, 14 §
- maa-ainesten oton keskeyttämien, 15 §
- lupamääräysten muuttaminen ja luvan peruuttaminen, 16 § (myöntämiensä lupien osalta)
- lausunnot muille viranomaisille
- maa-ainestaksan mukaisen valvontamaksun lieventäminen tai korottaminen
- Ilmoitus syyteen nostamiseksi (tutkintapyyntöjen tekeminen poliisille), 18 §

Maastoliikennelaki (1710/1995)

- reitin pitäjän hyväksyminen 14 §

- päätöksen tekeminen moottorikelkkareitin reittisuunnitelman hyväksymisestä, 15 §
- päätöksen tekeminen moottorikelkkareitin pysyvistä siirtämisistä, 22 §
- päätös moottorikelkkareitin lakkauttamisesta, 23 §
- kilpailujen ja harjoitusten järjestämistä koskevien lupien myöntäminen, 30 §
- valvonta, 32 §

Vesiliikennelaki (463/1996)

- esitys tai lausunto kiellon tai rajoituksen määrittämisasiassa, 17 §
- luvan myöntäminen kilpailujen ja harjoitusten järjestämistä, 21 §

Vesilaki (587/2011)

- lausunnot lupahakemuksista, luku 11: 6 §
- valvontaviranomainen, luku 14: 1 §
- kehotukset ja määräykset määräysten vastaisen menettelyn lopettamiseksi, luku 14:2 §
- tiedonsaanti ja tarkastusoikeus, luku 14: 3 §
- kieltojen ja määräysten antaminen rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaisemiseksi, luku 14:4 §
- valvontaviranomaisen välittömät toimet, luku 14: 10 §
- vesilain 2 luvun 15 § mukaisen toiminnan (ruoppaustoimenpiteet, pinta- ja pohjaveden ottaminen yli 100 m³/vrk) keskeyttäminen, jos se on ilmeisen lainvastaista, luku 14:11 §

Merenkulun ympäristönsuojelulaki (1672/2009)

- huvivenesataman jätehuoltosuunnitelman hyväksyminen, luku 9: 4 §

Vesihuoltolaki (119/2001)

- lausunnot vesihuoltolaitoksen toiminta – alueista, 8 §
- vapautuksen myöntäminen liittymisvelvollisuudesta vesihuoltolaitoksen toiminta-alueella, 11 §
- kieltojen ja määräysten antaminen rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaisemiseksi, 29 §

Luonnonsuojelulaki (1096/1996)

- luonnonmuistomerkin rauhoittaminen ja rauhoituksen lakkauttaminen, 26 § ja 28 §

Laki ajoneuvojen siirtämisestä (828/2008)

- Onnettomuusajoneuvon siirto yksityisellä tiellä tienpitäjän pyynnöstä, 4 § 2 mom.
- Romuajoneuvojen siirto, 8 §

8 § Toimivalta ympäristöterveydenhuollossa

Ympäristölautakunta päättää

- ympäristöterveydenhuollon toimialaan liittyvien pakkokeinojen käytöstä
- hyväksyy ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman, terveydensuojelulaki 6 §, elintarvikelaki 39 §, tupakkalaki 84 §
- terveydensuojelujärjestyksen antamisesta (yleiset määräykset terveyshaitan poistamisesta ja terveydellisten olojen valvomiseksi), terveydensuojelulaki 51 §
- selvitystyöryhmän nimeämisestä, Valtioneuvoston asetus elintarvikkeiden ja veden välityksellä leviävien epidemioiden selvittämisestä (1365/2011), 4 §
- ulkoilulain 24 § mukaisesta leirintäalueen sulkemisesta määräajaksi
- viranhaltijoiden päätöksistä tehtyjen oikaisuvaatimusten käsittelystä, mikäli päätöksestä on oikaisuvaatimusmahdollisuus
- niistä ympäristöterveydenhuollon toimialan asioista, missä ratkaisuvaltaa ei ole siirretty viranhaltijalle
- uhkasakko sekä teettämis- ja keskeyttämisuhka elintarvikelain mukaisen määräyksen tai kiellon tehostamiseksi, EtL 68 §
- uhkasakko sekä teettämisuhka tupakkalain mukaisen määräyksen tai kiellon tehostamiseksi, TupL 105 §
- elintarvikevalvonnan seuraamusmaksu, EtL 67 §

Ympäristöjohtajan ratkaisu- ja toimivalta

- Ympäristöterveydenhuollon toimialan tehtävien osalta ympäristöjohtaja voi käyttää sitä ratkaisu- ja toimivaltaa, mikä on jäljempänä määrätty ympäristötarkastajalle. Toimivalta elintarvike- ja terveydensuojelulain mukaisissa tehtävissä edellyttää, että ympäristöjohtajalla on kansanterveyslain (66/1972) 41 §:n 2 momentin mukainen pätevyys sekä terveydensuojelulain (763/1994) 7 §:n 3 momentin ja elintarvikelain (297/2021) 32 §:n mukaiset pätevyudet.
- valmiussuunnitelma, elintarvikelaki 27 § 4 mom. kohta 8
- varautuminen häiriötilanteisiin, terveydensuojelulaki, 8 §
- päätös asunnontarkastuksesta asukkaan tahdon vastaisesti, terveydensuojelulaki 46 §

Ympäristötarkastajan ratkaisu- ja toimivalta

Elintarvikelaki (297/2021)

- Toimijan luotettavuuden selvittäminen, 7 §
- Alkutuotannon rekisteröinti-ilmoituksen käsittely, 8 §
- Itujen alkutuotantopaikan hyväksyntä, 9 §
- Elintarviketoiminnan rekisteröinti-ilmoituksen käsittely, 10 §
- elintarvikehuoneiston hyväksyminen, 11 §
- Kontaktimateriaalialan toimijan rekisteröinti-ilmoituksen käsittely, 13 §
- kunnan elintarvikevalvonnan tehtävät, 27 §
- valvontasuunnitelman laatiminen, 39§
- tarkastus- ja läsnäolo-oikeus, elintarvikelaki, 40 §

- näytteenotto, 41 §
- tiedonsaantioikeus, 43 §
- viranomaisen oikeus luovuttaa tietoja, 44 §
- tiedonanto- ja ilmoitusvelvollisuus, 45§
- tiedonantovelvollisuus eläinten terveydentilasta ja pito-olosuhteista, 46 §
- selvitys ruokamyrkytystapauksissa, 47§
- zoonosien seuranta ja valvonta, 48 §
- viennin valvonta ja vientitodistusten antaminen, 51 §
- elintarvikesäännösten vastaisuuden korjaaminen, 55 §
- elintarvikkeen valmistuksen, kaupanpidon ym. kieltäminen, 56 §
- elintarvikkeen markkinoilta poistaminen ja yleinen tiedottaminen, 57 §
- elintarvikkeen haltuunotto, 58 §
- elintarvikkeen käyttöä ja hävittämistä koskeva päätös, 59 §
- alkutuotantopaikan ja elintarvikehuoneiston hyväksymisen peruuttaminen, 60 §
- rekisteröidyn toiminnan keskeyttäminen tai lopettaminen, 61 §
- kiireelliset toimet, 64§
- markkinoinnin kieltäminen ja oikaisu, 66 §
- tutkintapyyntöjen tekeminen esitutkintaviranomaiselle, 69 §
- rekisterin ylläpito, 79 §

Maa- ja metsätalousministeriön asetus naudanlihan merkitsemisestä (434/2008)

- kunnan elintarvikevalvontaviranomainen, 2 §

Terveydensuojelulaki (763/1994)

- kunnan terveydensuojeluviranomainen, 7 §
- TsL 13 §:n mukaisen ilmoituksen käsittely, 15 §
- talousvettä toimittavan laitoksen hyväksyminen, 18 §
- talousveden laadun valvonta ja talousveden käyttöä koskevat määräykset, 20 §
- talousveden välityksellä leviävän taudin ehkäiseminen, 20 a
- määräykset asunnossa tai muussa oleskelutilassa olevan terveyshaitan poistamiseksi, asunnon tai muun oleskelutilan käytön kieltäminen tai rajoittaminen, 27 §
- yleisen uimarannan tai -altaan käyttökielto, 29 §
- määräys käymälän rakentamisesta yleiselle alueelle, 30 §
- terveyshaittaa aiheuttavien mikrobin tai vahinkoeläinten hävittämisvelvoitteen antaminen kiinteistön tai yleisen alueen omistajalle tai kunnan aluetta koskien, 31 §
- hautaamisesta aiheutuvan terveyshaitan poistamiseksi annettavat määräykset ja kiellot, 42 §
- tiedonsaantioikeus, 44 §
- tarkastusoikeus, 45 §
- asunnontarkastus, 46 §
- terveydensuojelua koskevat määräykset, 51 §
- tutkintapyyntöjen tekeminen esitutkintaviranomaiselle, 54 §
- kunnan terveydensuojeluviranomaiselta pyydettyjen lausuntojen antaminen

Terveydensuojeluasetus (1280/1994)

- talousvettä koskevista tarkkailuvelvoitteista määrääminen, 9 §
- asunnon tai muun oleskelutilan henkilömäärän tilapäinen rajoittaminen, 16 §
- haudatun ruumiin siirtämishakemusta koskeva päätös, 42 §

Asetus ruumiiden kuljettamista koskevan sopimuksen voimaansaattamisesta (226/1989, muutos 849/1993)

- ruumiin kansainvälinen kuljetuslupa, 2 §

Tupakkalaki (549/2016)

- kunnan tehtävät, 8 §
- vähittäismyyntiluvan myöntäminen, 44 § ja 45 §
- ilmoitus nikotiininesteiden vähittäismyynnistä, 48 §
- vähittäismyyntilupaa koskevat ilmoitukset, 49 §
- tukkumyynnin ilmoituksenvaraisuus, 50 §
- tupakointikiellon määrääminen asuntoyhteisöön, 79 §
- viranomaisten ilmoitukset, 82 §
- valvontasuunnitelman laatiminen, 84 §
- tarkastus- ja näytteenotto-oikeus, 86 §
- tiedonsaantioikeus, 87 §
- tietojen luovuttaminen, 88 §
- vähittäismyyntilupien ja tukkumyynti-ilmoitusten rekisteri, 95 §
- kunnan kiellot, 96 §
- vähittäismyyntiluvan peruuttaminen, 97 §
- ilmoitus Valviralle, 100 a §
- esitutkintapyynnön tekeminen, 109, 110, 111, 113, 114 §

Lääkelaki (muutos 22/2006)

- Nikotiinivalmisteiden myyntilupa ja valvonta, 54 a § ja 54 c §

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus talousveden laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista (1352/2015)

- lausunnon antaminen talousveden laatuvaatimuksista poikkeamista koskevassa menettelyssä, 6 § 3 mom.
- talousveden laadun säännöllinen valvonta, 7 §
- valvontatutkimusohjelman laatiminen, 8 §
- erityistilannesuunnitelman laatiminen talousveden laadun turvaamiseksi, 12 §
- kunnan terveydensuojeluviranomaisen velvoitteet, 16 §
- määräysten antaminen talousveden terveydellisen laadun poikkeamistilanteissa, 17 §
- selvitykset, määräykset ja tiedottaminen talousveden laatusuosituksen poikkeamistilanteissa, 18 §
- ilmoitusvelvollisuus muille viranomaisille, 19 §
- vedenkäsittelyn, laitteiden ja materiaalien laadun varmistaminen, 20 §
- talousveden toimittajan tiedottamisen ja raportoinnin valvonta, 21 §

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus pienten yksiköiden talousveden laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista (401/2001)

- talousveden säännöllinen valvonta, 5 §
- terveydensuojeluviranomaisen velvoitteet; toimenpiteet terveyshaitan poistamiseksi ja ohjeita terveyshaittojen ehkäisemiseksi, 6 §
- yksittäisten talousvesikaivojen veden laadun valvonta, 7 §
- määräysten antaminen erityistilanteissa, 9 §
- tiedottaminen, 11 §

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus uimahallien ja kylpylöiden allasvesien laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista (315/2002)

- allasveden säännöllinen valvonta, 4 §
- näytteiden otto ja tutkiminen, 5 §
- valvontatutkimusohjelma, 6 §
- kunnan terveydensuojeluviranomaisen velvollisuudet, 8 §
- erityistilanteet, 9 §

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus yleisten uimarantojen laatuvaatimuksista ja valvonnasta (177/2008)

- uimaveden laadun säännöllinen seuranta ja valvonta, 4 §
- uimaveden laadun arviointi ja luokitus, 6 §
- valvontaviranomaisen velvoitteet, 7 §
- uimavesiprofiilin laatiminen, 8 §
- yleisön osallistuminen ja yleisölle tiedottaminen, 10 § ja 11 §

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus pienten yleisten uimarantojen uimaveden laatuvaatimuksista ja valvonnasta (354/2008)

- uimaveden laadun säännöllinen seuranta ja valvonta, 4 §
- valvontaviranomaisen velvoitteet, 6 §
- yleisölle tiedottaminen ja yleisön osallistuminen, 7 §

Valtioneuvoston asetus elintarvikkeiden ja veden välityksellä leviävien epidemioiden selvittämisestä (1365/2011)

- epidemian selvittäminen, 3 §
- epäilyilmoitus, 5 §
- ilmoitus epidemiaselvityksestä, 6 §

Vesihuoltolaki (119/2001)

- lausunnot vesihuoltolaitoksen toiminta – alueista, 8 §

Ulkoilulaki (606/1973, muutos 1343/1994)

- leirintäalueen perustamista tai muuttamista koskevan ilmoituksen käsittely sekä toimintaa koskevien määräysten antaminen ja niiden valvonta, 20 §, 21 § ja 23 §.
- huomautuksen anto, 24 §

Eläinsuojelulaki 247/1996

- paikallinen viranomainen, 36 §
- tarkastus, 39 §
- kiellot ja määräykset, 42 §
- uhkasakko ja teettämishukka, 43 §
- kiireelliset toimenpiteet, 44 §
- haltuunotto ja hävittäminen, 46 §

Täydentävien ehtojen valvonta

- Mikäli Peruspalvelukuntayhtymä Selänteen ympäristötarkastaja havaitsee esim. eläinsuojelutarkastusten, vierasainevalvontaohjelman mukaisen valvonnan ja kasvinsuoje-

luaineiden jäämävalvonnan yhteydessä puutteita tai laiminlyöntejä, jotka voivat vaikuttaa täydentävien ehtojen valvontaan, ne kirjataan tarkastuskertomukseen / päätökseen, joka toimitetaan viipymättä tiedoksi Pohjois-Suomen aluehallintovirastoon.

Valvontaeläinlääkäriin ratkaisu- ja toimivalta

Valvontaeläinlääkäriin tehtäviin kuuluu valtion vastuulla olevien tehtävien hoitamisen lisäksi kunnan vastuulla olevaa elintarvikevalvontaa.

Eläinlääkintähuoltolaki 765/2009

- valtion vastuulla olevan eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonta

Eläinsuojelulaki 247/1996

- eläinten pitäminen näytteillä ja käyttäminen esityksissä, 19 §
- tuotantoeläimiä koskeva kirjanpito, 26 a §
- eläinten joukkolopetus, 33 §
- paikallinen viranomainen, 36 §
- tarkastus, 39 §
- kiellot ja määräykset, 42 §
- uhkasakko ja teettämisuhka, 43 §
- kiireelliset toimenpiteet, 44 §
- haltuunotto ja hävittäminen, 46 §
- virka-apu, 50 §

Laki eläinten lääkitsemisestä 387/2014

- kunnaneläinlääkäriin tehtävät, 29 §
- valvonnan yleiset vaatimukset, 31 §
- valvontaviranomaisen oikeus saada tietoja, 33 §
- tarkastusoikeus, 35 §
- oikeus näytteiden ottamiseen ja tutkimiseen, 36 §

Laki eläintunnistusjärjestelmästä 238/2010

- valvontaviranomainen, 24 §

Laki eläinten kuljetuksesta 1429/2006

- paikallinen viranomainen, 26 §
- tarkastusoikeus, 28 §
- erityiset tarkastukset, 29 §

Laki eläimistä saatavista sivutuotteista (517/2015)

- eläintarhaeläinten ruokkiminen luokkaan 1 kuuluvalla aineksella, 8 §
- tutkimusnäytteitä, diagnostisia näytteitä, kaupallisia näytteitä ja näyttelyesineitä koskevat vaatimukset (lupa poikkeamisiin), 12 §
- kunnaneläinlääkäriin toimivalta, 35 §
- valvoo hyväksymiään ja rekisteröimiään sivutuotealan toimijoita ja laitoksia, 45 §
- valvoo Elintarviketurvallisuusviraston ohella Elintarviketurvallisuusviraston hyväksymiä ja rekisteröimiä sivutuotealan toimijoita ja laitoksia lukuun ottamatta teurastamon yhteydessä toimivia laitoksia, 45 §

- tarkastaa toimialueensa muita paikkoja, joissa sivutuotteita ja niistä johdettuja tuotteita kerätään, kuljetetaan, käsitellään, muunnetaan, jalostetaan, varastoidaan, saateetaan markkinoille, jaellaan, käytetään tai hävitetään, 45 §
- aluehallintoviraston ja kunnaneläinlääkärin antama virka-apu, 48 §
- luvan peruuttaminen, 68 §

Eläintautilaki 441/2013

- pakollinen terveysvalvonta, 8 §
- ilmoitusvelvollisuus, 16 §
- selvitys eläintaudin alkuperästä ja levinneisyydestä, 22 §
- taudin leviämisen estämiseksi tehtävän päätöksen toimenpiteiden valvonta, 24 §
- väliaikainen päätös kiireellisissä tilanteissa, 25 §
- eläintaudin hävittämiseksi pitopaikasta tehtävät toimenpiteet, 26 §
- eläintautitapaukset luonnonvaraisilla eläimillä, 30 §
- toimenpiteet pitopaikoissa sekä eläinnäyttelyt ja eläinkilpailut, 44 §
- luvanvaraisessa toiminnassa tapahtuvat muutokset ja toiminnan valvonta, 54 §
- toiminnan valvonta, 56 §, 67 §
- karanteenin valvonta, 57 §
- jäsenvaltioiden välillä toimitettaville eläimille, alkioille ja sulusoluille tehtävät tarkastukset, 64 §
- virallisen terveystodistuksen tietojen tallettaminen sähköiseen Traces-tietojärjestelmään, 66 §
- eläinlääkintötodistukset, vientitarkastukset ja Traces-tietojärjestelmän käyttö, 71 §
- kuljetusajoneuvojen desinfiointipaikkojen ja kuljetussäiliöiden vedenvaihtopaikkojen valvonta, 76 §
- valvontaviranomainen (kunnaneläinlääkäri), 86 §
- toimenpiteet siirtokelpoisuuden puuttuessa, 113 §

Elintarvikelaki (297/2021)

- Toimijan luotettavuuden selvittäminen, 7 §
- Alkutuotannon rekisteröinti-ilmoituksen käsittely, 8 §
- Itujen alkutuotantopaikan hyväksyntä, 9 §
- Elintarviketoiminnan rekisteröinti-ilmoituksen käsittely, 10 §
- elintarvikehuoneiston hyväksyminen, 11 §
- Kontaktimateriaalialan toimijan rekisteröinti-ilmoituksen käsittely, 13 §
- kunnan elintarvikevalvonnan tehtävät, 27 §
- ante mortem -tarkastukset alkuperätilalla tai muualla teurastamon ulkopuolella, 27 § 4 mom. kohta 5
- kalastus- ja vesiviljelytuotteiden jäljitettävyyden valvonta, 27 § 4 mom. kohta 6
- valvontasuunnitelman laatiminen, 39 §
- tarkastus- ja läsnäolo-oikeus, elintarvikelaki, 40 §
- näytteenotto, 41 §
- tiedonsaantioikeus, 43 §
- viranomaisen oikeus luovuttaa tietoja, 44 §
- tiedonanto- ja ilmoitusvelvollisuus, 45 §
- tiedonantovelvollisuus eläinten terveydentilasta ja pito-olosuhteista, 46 §
- selvitys ruokamyrkytystapauksissa, 47 §

- zoonoosien seuranta ja valvonta, 48 §
- viennin valvonta ja vientitodistusten antaminen, 51 §
- elintarvikesäännösten vastaisuuden korjaaminen, 55 §
- elintarvikkeen valmistuksen, kaupanpidon ym. kieltäminen, 56 §
- elintarvikkeen markkinoilta poistaminen ja yleinen tiedottaminen, 57 §
- elintarvikkeen haltuunotto, 58 §
- elintarvikkeen käyttöä ja hävittämistä koskeva päätös, 59 §
- alkutuotantopaikan ja elintarvikehuoneiston hyväksymisen peruuttaminen, 60 §
- rekisteröidyn toiminnan keskeyttäminen tai lopettaminen, 61 §
- kiireelliset toimet, 64§
- markkinoinnin kieltäminen ja oikaisu, 66 §
- elintarvikevalvonnan seuraamusmaksu, 67 §
- tutkintapyynnön tekeminen esitutkintaviranomaiselle, 69 §
- rekisterin ylläpito, 79 §

Maa- ja metsätalousministeriön asetus naudanlihan merkitsemisestä (434/2008)

- kunnan elintarvikevalvontaviranomainen, 2 §

Täydentävien ehtojen valvonta

- Mikäli Peruspalvelukuntayhtymä Selänteen valvontaeläinlääkäri havaitsee esim. eläin-suojelutarkastusten, maitohygieniatarkastusten, salmonellavalvonnan, vierasainevalvontaohjelman mukaisen valvonnan, kasvinuojeluaineiden jäämävalvonnan tai lääkekirjanpidon valvonnan yhteydessä puutteita tai laiminlyöntejä, jotka voivat vaikuttaa täydentävien ehtojen valvontaan, ne kirjataan tarkastuskertomukseen / päätökseen, joka toimitetaan viipymättä tiedoksi Pohjois-Suomen aluehallintovirastoon.

8 a § Kunnaneläinlääkärin tehtävät

Kunnaneläinlääkärin tehtävät ja toimivalta on määritetty lainsäädännössä. Alle on koottu lainsäädäntö, josta kunnaneläinlääkärin tehtävät määräytyvät. Paikallisesti kunnaneläinlääkäreiden tehtävistä voidaan tehdä työn jakoa.

Eläinlääkintähuoltolaki 765/2009

- kiireellinen eläinlääkäriavun antaminen kaikille kotieläimille
- Peruspalvelukuntayhtymä Selänteen järjestämisvastuulla olevien peruseläinlääkäripalvelujen tarjoaminen hyötyeläimille sekä muille kotieläimille
- valtion vastuulla olevan eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonta tarvittaessa

Laki eläinten lääkitsemisestä 387/2014

- kunnaneläinlääkärin tehtävät, 29 §
- valvonnan yleiset vaatimukset, 31 §
- valvontaviranomaisen oikeus saada tietoja, 33 §
- tarkastusoikeus, 35 §
- oikeus näytteiden ottamiseen ja tutkimiseen, 36 §

Eläinsuojelulaki 247/1996

- eläinten pitäminen näytteillä ja käyttäminen esityksissä, 19 §
- tuotantoeläimiä koskeva kirjanpito, 26 a §
- eläinten joukkolopetus, 33 §
- paikallinen viranomainen, 36 §
- tarkastus, 39 §
- kiellot ja määräykset, 42 §
- uhkasakko ja teettämishukka, 43 §
- kiireelliset toimenpiteet, 44 §
- haltuunotto ja hävittäminen, 46 §
- virka-apu, 50 §

Laki eläinten kuljetuksesta 1429/2006

- paikallinen viranomainen, 26 §
- tarkastusoikeus, 28 §
- erityiset tarkastukset, 29 §

Laki eläintunnistusjärjestelmästä 238/2010

- valvontaviranomainen, 24 §

Eläintautilaki 441/2013

- pakollinen terveysvalvonta, 8 §
- ilmoitusvelvollisuus, 16 §
- selvitys eläintaudin alkuperästä ja levinneisyydestä, 22 §
- taudin leviämisen estämiseksi tehtävän päätöksen toimenpiteiden valvonta, 24 §
- väliaikainen päätös kiireellisissä tilanteissa, 25 §
- eläintaudin hävittämiseksi pitopaikasta tehtävät toimenpiteet, 26 §
- eläintautitapaukset luonnonvaraisilla eläimillä, 30 §
- toimenpiteet pitopaikoissa sekä eläinnäyttelyt ja eläinlupailut, 44 §
- luvanvaraisessa toiminnassa tapahtuvat muutokset ja toiminnan valvonta, 54 §
- toiminnan valvonta, 56 §, 67 §
- karanteenin valvonta, 57 §
- jäsenvaltioiden välillä toimitettaville eläimille, alkioille ja sulusoluille tehtävät tarkastukset, 64 §
- virallisen terveystodistuksen tietojen tallettaminen sähköiseen Traces-tietojärjestelmään, 66 §
- eläinlääkintötodistukset, vientitarkastukset ja Traces-tietojärjestelmän käyttö, 71 §
- kuljetusajoneuvojen desinfiointipaikkojen ja kuljetussäiliöiden vedenvaihtopaikkojen valvonta, 76 §
- valvontaviranomainen (kunnaneläinlääkäri), 86 §
- toimenpiteet siirtokelpoisuuden puuttuessa, 113 §

Laki eläimistä saatavista sivutuotteista (517/2015)

- eläintarhaeläinten ruokkiminen luokkaan 1 kuuluvalla aineksella, 8 §
- tutkimusnäytteitä, diagnostisia näytteitä, kaupallisia näytteitä ja näyttelyesineitä koskevat vaatimukset (lupa poikkeamisiin), 12 §
- kunnaneläinlääkärin toimivalta, 35 §

- valvoo hyväksymiään ja rekisteröimiään sivutuotealan toimijoita ja laitoksia, 45 §
- valvoo Elintarviketurvallisuusviraston ohella Elintarviketurvallisuusviraston hyväksymiä ja rekisteröimiä sivutuotealan toimijoita ja laitoksia lukuun ottamatta teurastamon yhteydessä toimivia laitoksia, 45 §
- tarkastaa toimialueensa muita paikkoja, joissa sivutuotteita ja niistä johdettuja tuotteita kerätään, kuljetetaan, käsitellään, muunnetaan, jalostetaan, varastoidaan, saateetaan markkinoille, jaellaan, käytetään tai hävitetään, 45 §
- aluehallintoviraston ja kunnaneläinlääkärin antama virka-apu, 48 §
- luvan peruuttaminen, 68 §

Elintarvikelaki (297/2021)

- kunnaneläinlääkäreillä on toimivaltaa niissä elintarvikevalvontatehtävissä, jotka lain-säädännön mukaan edellyttävät virkaeläinlääkärin kelpoisuutta (Valtioneuvoston asetus elintarvikevalvonnasta 420/2011) ja heillä on oikeus näissä tehtävissä käyttää samaa elintarvikelain mukaista ratkaisu- ja toimivaltaa, mikä on edellä määrätty ympäristötarkastajalle ja valvontaeläinlääkärille.

Täydentävien ehtojen valvonta

- Mikäli Peruspalvelukuntayhtymä Selänteen kunnaneläinlääkäri havaitsee esim. eläin-suojelutarkastusten, maitohygieniatarkastusten, salmonellavalvonnan, vierasainevalvontaohjelman mukaisen valvonnan, kasvinsuojeluaineiden jäämävalvonnan tai lääkekirjanpidon valvonnan yhteydessä puutteita tai laiminlyöntejä, jotka voivat vaikuttaa täydentävien ehtojen valvontaan, ne kirjataan tarkastuskertomukseen / päätökseen, joka toimitetaan viipymättä tiedoksi Pohjois-Suomen aluehallintovirastoon.

9 § Päätösten tekeminen, nähtävillä pitäminen ja otto-oikeus

Päätöspöytäkirja

Viranhaltija pitää päätöspöytäkirjaa kaikista päätöksistä. Päätöspöytäkirjaa tulee pitää yllä viranhaltijapäätösten tekemistä varten osoitetuissa järjestelmissä.

Päätöspöytäkirjan nähtävillä pitäminen

Päätöspöytäkirjat on pidettävä nähtävillä Peruspalvelukuntayhtymä Selänteen hallintosäännössä määrättyllä tavalla.

Otto-oikeus

Otto-oikeudesta on säädetty Peruspalvelukuntayhtymä Selänteen hallintosäännön 86 §:ssä ja 87 §:ssä.

Ympäristölautakunnan käsiteltäväksi ei saa ottaa sellaisia lain tai asetuksen mukaisia lupa-, ilmoitus-, valvonta- tai toimitusmenettelyä koskevia asioita (kuntalaki 92 §), joista päätösvalta on siirretty viranhaltijoille. Päätöspöytäkirjat viedään tiedoksi ympäristölautakunnalle.